

Holstein: Det er vanskeligt for uindviede at se, men efter alt, hvad der i dette Spørgsmaal foreligger fra Venstre og den højtærede Regering, maa jeg indtil videre forudsætte, at ogsaa det Ændringsforslag, som nu er til Behandling, og som i Virkeligheden er et nyt Lovforslag, ligesom det oprindelige for den højtærede Regering er en Programsag. Den højtærede Statsminister har udtrykkelig i sin Programerklæring ved sin Tiltræden fremhævet dette Spørgsmaal som et Anliggende, som Regeringen vilde sætte sin politiske Prestige ind paa at føre igennem, og den højtærede Indenrigsminister har jo en af de Gange, ja endda flere af de Gange, Venstre har forelagt dette Lovforslag, været den, der har forelagt det. Jeg tror, det er i fjerde, maaske femte Samling, Venstre har forelagt dette Lovforslag, i hvert Fald fjerde Samling, saa man maa gaa ud fra, at det er Sag, som er Partiet Venstre en Hjertesag, en politisk Livssag. Dette begrundes ogsaa til fulde, naar man læser det ærede Medlem Hr. Pinstrups Forelæggelsestale, jeg tror i afvigte Efteraar eller forrige Efteraar, jeg husker det ikke saa nøje, hvor han erklærede, at dette var „en ægte Venstresag“, her var det for en Gangs Skyld de liberale Principper, som i deres Renhed skulde ske Fyldest, medens Venstre ellers i saa stort Omfang netop som Regeringsparti er henvist til at sluge sine egne Principper og sine egne Lovforanstaltninger. Den højtærede Statsminister erklærede under Finanslovforslagets Behandling i afvigte Efteraar, at Formaalet med Lovforslaget — jeg gaar ud fra, at Formaalet i Ændringsforslaget, da Regeringen har tiltraadt det, er det samme som i det oprindelige Lovforslag — er, at

„der skal træffes Foranstaltninger imod, at den enkelte Borger i Samfundet, hvad enten han er Arbejdsgiver eller noget andet, trues eller tvinges ind i en Organisation, som han ikke frivilligt ønsker at være Medlem af.“

Og den højtærede Statsminister føjer til:

„Jeg vil udtale Ønsket om, at denne Samling ikke maa gaa til Ende, uden at dette meget betydningsfulde Lovforslag maa blive gennemført.“

Det er altsaa en Sag, som den høje Regering anser for meget betydningsfuld og nærer et brændende Ønske om at faa gennemført i denne Samling. Hvis man skal tage den højtærede Statsminister paa Ordet fra i Efteraaret, maa jeg ganske vist tilstaa, at det forekommer mig, at den Energi, hvormed Regeringen har søgt dette Lovforslag gen-

nemført nu ved Slutningen af Samlingen, noget grelt kontrasterer med den Betydning, som den højtærede Statsminister tillagde det; hvis det havde været Venstre meget magtpaaliggende at faa det gennemført, havde det dog ikke været vanskeligt at faa denne Sag ført frem til det andet Ting som saa mange andre Lovforslag, men det synes, at Regeringen, naar det kommer til Stykket, ikke tillægger det saa stor Betydning, om den Sag nu for sjette Gang begravnes i den danske Rigsdag.

Det er interessant at se, at det Ændringsforslag, som vi her skal drøfte, i Virkeligheden er taget lige efter de Forslag og Udtalelser, som Professor Vinding Kruse har fremsat i sin Erklæring om Lovforslaget til det paagældende Folketingsudvalg. Professoren erkender og udtaler uforbeholdt, at i den oprindelige Skikkelse var Lovforslaget en formel Umulighed og retsligt set et overmaade farligt og uoverskueligt Eksperiment. Professoren søger derfor af bedste Evne at faa dette Lovforslag omkalfatret og sat i en saadan Form, at det dog bliver nogenlunde antageligt fra et lovgivningsmæssigt Synspunkt. § 1 er som Følge deraf kommet til at lyde saaledes:

„Kollektive Aftaler, som utilbørligt begrænser den enkeltes frie Adgang til Erhverv eller Arbejde, kan ikke tillæges Retsvirkning ved Domstolene.“

Med andre Ord, saadanne kollektive Aftaler er ugyldige. Som bekendt er Kontraktfriheden Hovedprincippet i den danske Civilret, Christian den Femtes Lov bestemmer: „Alle Contrakter, som frivilligen gøres... skulle holdis i alle deris Ord og Puncter, saa som de indgangne ere.“ Den Bestemmelse og den Grundbetragtning, den indeholder, er fremdeles Hovedhjørnестenen i gældende dansk Ret og Undtagelse fra denne Grundregel, Kontraktfrihedens Grundregel, som man maatte antage et liberalt Parti som Venstre mere end noget andet maatte være interesseret i at opretholde, gøres kun, hvor Aftalen er stridende mod Lov eller Ærbarhed. Naar nu Paragraffen har faaet den Form, den har, siger den i Virkeligheden ikke andet end dette: naar kollektive Aftaler er stridende mod Lov eller Ærbarhed, er de retslig ugyldige, for saa vidt Domstolene skønner, at de strider mod Lov eller Ærbarhed, altsaa i Virkeligheden en fuldkommen overflødig Bestemmelse. Nu er det jo klart, at hvis det blot havde været den højtærede Regerings Hensigt at faa lovfæstet, at faa sat i Lovsform, hvad der er gældende Praksis ved de danske